

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce **Ing. V. N.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 29. 8. 2003, č. j. 22 Ca 149/2002 - 38,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 29. 8. 2003, č. j. 22 Ca 149/2002 – 38, **se zrušuje** a věc **se** tomuto soudu **vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým bylo zrušeno rozhodnutí stěžovatelky ze dne 16. 4. 2002 a věc jí byla vrácena k dalšímu řízení. Tímto rozhodnutím byl přiznán žalobci s účinností od 1. 11. 2001 starobní důchod podle ustanovení § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“), a ve smyslu Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi ČR a SR v částce 1047 Kč měsíčně, přičemž bylo současně změněno předchozí rozhodnutí stěžovatelky ze dne 20. 11. 2001.

Soud neuznal jako oprávněný postup stěžovatelky tak, jak na případ žalobce aplikovala Smlouvu o sociálním zabezpečení uzavřenou mezi Českou a Slovenskou republikou v souvislosti s rozdělením České a Slovenské federativní republiky ke dni 1. 1. 1993 (dále též „Smlouva“), kdy se podle čl. 11 Smlouvy rozsah a způsob hodnocení dob zabezpečení řídí právními předpisy toho smluvního státu, v jehož důchodovém zabezpečení byly získány, přičemž podle čl. 20 odst. 1 se doby získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby zabezpečení toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení ČSFR nebo naposledy před tímto dnem. Krajský soud v Brně spatřoval pochybení stěžovatelky v tom, že žalobce postupem v důsledku aplikace Smlouvy zkrátila na jeho důchodovém nároku.

Žalobce měl ke dni 31. 12. 1992 sídlo zaměstnavatele na Slovensku, kde bylo i jeho pracoviště (pracoval u státního podniku M. H.), a z toho se v rozhodnutí stěžovatelky ze dne 16. 4. 2002 dovozovalo, že za dobu zaměstnání ve slovenském sociálním pojištění se započítává celá doba zabezpečení žalobce získaná přede dnem rozdělení ČSFR až do ukončení zaměstnání žalobce u zaměstnavatele se sídlem na Slovensku po tomto datu. Českým nositelem pojištění byl potom žalobci přiznán důchod v dílčí výměře, která odpovídala délce doby zaměstnání na českém území po 31. 12. 1992.

Krajský soud v Brně shora označeným rozsudkem s odvoláním na to, že s ohledem na datum účinnosti úst. zákona ČNR č. 4/1993 Sb. je nutno žalobci jako dobu zaměstnání (pojištění) podle § 13 zákona č. 155/95 Sb. hodnotit pouze dobu zaměstnání (pojištění), získanou na území ČR v celém průběhu pojištění, uložil stěžovatelce znovu vypočítat úhrn vyměřovacích základů, vypočítat osobní vyměřovací základ, výpočtový základ z osobního vyměřovacího základu, a poté procentní výměru starobního důchodu z vyměřovacího základu. Dále stěžovatelce uložil určit úhrnnou výši starobních důchodů vyplácených oběma nositeli pojištění vyjádřenou v českých korunách, tuto porovnat s výší starobního důchodu vypočteného jen podle zákona č. 155/95 Sb., a o rozdíl mezi oběma částkami pak navýšit dílčí starobní důchod přiznaný v českém systému pojištění.

Stěžovatelka v podané kasační stížnosti, s odvoláním na ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) s napadeným rozsudkem Krajského soudu v Brně a právním názorem v něm vysloveným nesouhlasí. Poukazuje na to, že pro přiznání ukládaného „navýšení“ starobního důchodu, resp. „dovonání“, není žádného právního podkladu, předmětná Smlouva má přednost před zákonem, a výklad dopadu úst. zákona č. 4/1993 Sb., jak jej provedl krajský soud, by ve svém důsledku ve vztahu k době zaměstnání (pojištění) vedl k duplicitnímu hodnocení pro nároky jak z českého, tak i ze slovenského důchodového pojištění, a nikdy by neplatil článek 20 Smlouvy. Krajský soud tak podle názoru stěžovatelky rozhodl jak v důsledku nesprávné aplikace zákona č. 155/95 Sb., tak i v důsledku nesprávné aplikace čl. 20 Smlouvy.

Ke kasační stížnosti podal své vyjádření žalobce, který považuje Smlouvu za neplatnou, nesouhlasí s tím, že Smlouva má přednost před českými zákony, uplatnění Smlouvy vede k neodůvodněným rozdílům ve výši starobního důchodu, a právní názor Krajského soudu v Brně, uvedený v napadeném rozsudku, je vlastně totožný s běžně uplatňovaným řešením ze strany ČSSZ v rámci odstraňování tvrdosti Smlouvy. Závěrem svého vyjádření navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Brně, a řízení předcházející jeho vydání, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Dovodil přitom, že v dané věci není ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s. vázán důvody kasační stížnosti, neboť napadené rozhodnutí je třeba pokládat za nepřezkoumatelné ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pro nesrozumitelnost a pro nedostatek důvodů rozhodnutí, přičemž tato vada mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Dílčí starobní důchod byl stěžovateli přiznán podle § 29 zákona č. 155/1995 Sb. (dále jen zákon), kdy toto ustanovení určuje podmínky pro přiznání starobního důchodu. Důsledky získání nároku na starobní důchod ve spojení s mezinárodními smlouvami upravuje ustanovení § 61 odst. 1 zákona tak, že vyplácí-li se poživateli důchod vypočtený se zřetelem k mezinárodní smlouvě podle poměrů dob získaných v České republice k celkově získané době (dále jen „dílčí důchod“), stanoví se základní výměra a procentní výměry dílčího důchodu v poměru těchto dob, nestanoví-li mezinárodní smlouva jinak. V daném případě tak zákon jako přednostní předpokládá postup podle Smlouvy o sociálním zabezpečení mezi Českou republikou a Slovenskou republikou (zveřejněnou pod č. 228/1993 Sb.). Podle čl. 20 odst. 1 Smlouvy se doby zaměstnání získané přede dnem rozdělení ČSFR považují za doby toho smluvního státu, na jehož území měl zaměstnavatel občana sídlo ke dni rozdělení ČSFR, t. j. ke dni 31. 12. 1992. Postup stěžovatelky této úpravě odpovídá, když žalobce měl ke dni rozdělení ČSFR zaměstnavatele na území Slovenské republiky.

Napadený rozsudek je nepřezkoumatelný, neboť z něho není seznatelné, podle jakých hledisek Krajský soud v Brně dovodil potřebu nového výpočtu výše starobního důchodu žalobce, a o jaké ustanovení právní úpravy opírá povinnost „navýšit rozdíl mezi oběma částkami“.

V odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud jednak nesrozumitelně poukazuje na to, že „s ohledem na datum účinnosti recepční normy lze jako dobu zaměstnání (pojištění) žalobci podle § 13 zákona č. 155/95 Sb. pouze dobu zaměstnání (pojištění) získanou na území ČR v celém průběhu pojištění“, a současně uvádí, že „i bez podrobného výpočtu kurzovních rozdílů mezi českou a slovenskou korunou je zřejmé, že starobní důchod žalobce vypočtený jen podle zákona č. 155/95 Sb. by byl vyšší než úhrn starobních důchodů přiznaný českým a slovenským nositelem pojištění podle Smlouvy“. Dále krajský soud stěžovatelce uložil „znovu rozhodnout tak, aby žalobce nebyl zkrácen ve svém důchodovém nároku v důsledku aplikace Smlouvy, splňuje-li všechny podmínky důchodového nároku podle českého právního řádu“. To vše za situace, kdy krajský soud jmenovitě vůbec neuváděl a nehodnotil doby pojištění, které žalobce získal na území SR a na území ČR, nýbrž toliko konstatoval, že tyto doby zjistil z osobního listu důchodového pojištění a z evidenčních listů důchodového zabezpečení uložených v dávkovém spisu, a jmenovitě se tak nezabýval tím, jak žalobce předepisované podmínky důchodového nároku podle českého právního řádu splňuje. Pokud tedy krajský soud považoval pro své rozhodnutí za významné konstatování, že „i bez podrobného výpočtu kurzovních rozdílů mezi českou a slovenskou korunou je zřejmé, že starobní důchod žalobce vypočtený jen podle zákona č. 155/95 Sb. by byl vyšší než úhrn starobních důchodů přiznaný českým a slovenským nositelem pojištění podle Smlouvy“, potom bylo nepochybně nutné vypořádat se s konkretizací dob zaměstnání (pojištění) získaných žalobcem, a dospět k uvedenému konstatování, resp. jeho opodstatněnosti, příslušným výpočtem. Tak však krajský soud nepostupoval. S tím souvisí i nesrozumitelnost, a v jejím důsledku nepřezkoumatelnost, dalšího toliko obecného konstatování v odůvodnění rozsudku, že k vyššímu starobnímu důchodu se dospěje novým výpočtem osobního vyměřovacího základu, který bude přihlížet pouze k příjmům z výdělečné činnosti získaným na území ČR. Opět i toto tvrzení měl krajský soud podrobně odůvodnit v tom, proč má být výpočet proveden právě požadovaným způsobem.

Za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů potom Nejvyšší správní soud považuje konstatování, v němž krajský soud ukládá stěžovatelce po provedeném přepočítání „navýšit

rozdíl mezi oběma částkami“, aniž by toto náležitě odůvodnil, s uvedením příslušných ustanovení relevantní právní úpravy.

Pokud Krajský soud v Brně v napadeném rozsudku výrok odůvodnil s výše popsanými vadami, nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu než podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V něm bude na Krajském soudu v Brně, aby se z důvodů výše uvedených zabýval danou věcí znovu a s konstatovanými vadami, které měly za následek nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, se náležitě vypořádal.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. dubna 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu